

15.05.2013

Kj/51

§ 187

Stj / Valtuutettu Sari Näreen aloite lähisuhdeväkivallan ehkäisyn ja hoidon koordinoimisesta ja kehittämisestä

HEL 2012-016366 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti katsoa valtuutettu Sari Näreen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sari Näreen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Sari Näreen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Sari Näre ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että lähisuhdeväkivallan ehkäisyä sekä sen akuuttia ja pitkäaikaista hoitoa parannetaan kehittämällä matalan kynnyksen apujärjestelmä, nostamalla turvapaikkojen määrää sekä ottamalla käyttöön sisäministeriön "Selvitys perhe- ja lapsisurmien taustoista vuosilta 2003-2012"-raportin suositukset.

Kaupunginhallitus viittaa aloitteesta saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunginjohtaja on asettanut Helsingin turvallisuusohjelmaan 2010–2013 liittyen lähisuhdeväkivallan ehkäisy ja vähentäminen - työryhmän toimintakaudelle 2011–2014. Työryhmässä on laajasti edustettuna eri viranomaistahoja ja järjestöjä. Työryhmän tehtävänä on edistää valtakunnallisten oppaiden, suositusten ja toimenpide-ehdotusten paikallista toimeenpanoa Helsingissä.

Lausunnoista ilmenee myös, että Helsingissä on tehty lukuisia toimenpiteitä lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi ja hoidon parantamiseksi: mm. järjestetty koulutusta, laadittu ja päivitetty ohjeita sekä kehitetty tiedonkulkua eri toimijoiden välillä.

15.05.2013

Kj/51

Kaupunginhallitus yhtyy sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemykseen, että sosiaali- ja terveystoimen yhdistymisen mahdollistaa, entistä tiiviimmän sosiaali- ja terveystoimien yhteistyön ja yhteisen osaamisen kehittäminen lähisuhdeväkivallan ehkäisemisessä, uhrien havaitsemisessa ja ongelmaan puuttumisessa niissä palveluissa, joissa kuntalaisia kohdataan päivittäin. Lisäksi yhdistyminen tukee aiempaa parempaa lähisuhdeväkivallan uhrien hoidon koordinoimista sekä laajapohjaista kehittämistä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sari Näreen aloite

Tiedoksi; Muutoksenhakukielto, valmistelu

Hallintokeskus

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2013 § 501

HEL 2012-016366 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Sari Näreen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 19.03.2013 § 62

HEL 2012-016366 T 00 00 03

Päätös

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Tilastojen mukaan sekä poliisien tietoon tulleet perheväkivaltaan kytkeytyvät rikosasiat että sovittelun tulleet lähisuhdeväkivaltaan liittyvät asiat ovat lisääntyneet merkittävästi 2000- luvun aikana. Lähisuhdeväkivallan muodot ovat moninaiset, se voi olla fyysistä, henkistä, seksuaalista ja/tai taloudellista väkivaltaa ja kohteena voi olla kuka tahansa perheenjäsenistä. Kunniaväkivalta on yksi yleistyvä lähisuhdeväkivallan muoto.

Helsingin turvallisuusohjelmaan 2010–2013 liittyen kaupunginjohtaja asetti lähisuhdeväkivallan ehkäisy ja vähentäminen -työryhmän toimintakaudelle 2011–2014. Työryhmässä on laajasti edustettuna eri viranomaistahoja ja järjestöjä. Työryhmän tehtävänä on edistää valtakunnallisten oppaiden, suositusten ja toimenpide-ehdotusten paikallista toimeenpanoa Helsingissä. Lisäksi se tekee esityksiä lähisuhdeväkivaltaa ehkäisevistä toimenpiteistä, tiedotuksesta ja koulutuksesta. Helsingissä lähisuhdeväkivaltaa ehkäisevää työtä on edistetty systemaattisesti mm. työryhmän esitysten pohjalta. Vuonna 2011 julkaistiin työryhmän päivittämä opas kaupungin työntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden käyttöön lähisuhdeväkivallan tunnistamiseksi ja väkivaltaa kokeneiden auttamiseksi.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa on järjestetty lähisuhdeväkivaltaan liittyvää koulutusta sekä laajana kaikille työntekijöille kohdennettuna koulutuksena että kohdennettuna intensiivikoulutuksena. Sosiaalipalveluissa on päivitetty poliisin virka-apuohje ja lasten pahoinpitelyä koskevat ohjeet vuonna 2011. Vuonna 2012 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan liittyneet monihallintokuntaiset työryhmät tuottivat mallinnukset seksuaalisesti kaltoinkohdeltujen lasten (0-12 v.) ja nuorten (13–20 v.) hoitopoluiksi.

Sisäasianministeriön toimesta perustetaan poliisin ja muiden, mm. sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten välistä tiedonkulkua ja yhteistyötä selvittävä työryhmä, jonka tavoitteena on ehkäistä perhesurmia ja lähisuhdeväkivaltaa.

Neuvoloissa on ohjeistus perheväkivallan puheeksi ottamisesta ja asiakkaan kohtaamisesta. Neuvolan laajoissa terveystarkastuksissa kartoitetaan perheen ristiriitojen käsittelytaitoja, mikä mahdollistaa myös mahdollisen lähisuhdeväkivallan puheeksi ottamisen. Myös kouluterveydenhuollon terveystarkastuksissa seulotaan oppilaiden kaltoinkohtelua ja väkivallan kokemuksia. Koulujen oppilashuoltoryhmissä käsitellään tarvittaessa esimerkiksi oppilaan väkivaltaista käyttäytymistä. Lastensuojelutarpeen arviointikriteerit sisältävät ohjeen lähisuhdeväkivallan kartoittamiseen.

Perheneuvoloissa perheväkivallan mahdollisuus selvitetään kaikkien asiakasperheiden osalta. Osassa perheneuvoloiden toimipisteitä sekä sosiaaliasemia käytetään perheväkivallan tunnistamiseen ja ehkäisyyn MARAK –arviointimallia. Terveyskeskuspäivystyksissä (Haartman ja Maria) on käytössä PAKE -lomakkeisto (pahoinpitelyn kehon kartta) erityisesti lähisuhdeväkivallan havaitsemiseksi ja puheeksi ottamisen tukemiseksi. Terveysasemilla työntekijöiden käytössä on ohjeistus perhe- ja lähisuhdeväkivalta-potilaan kohtaamiseen, raiskauksen uhrien auttamiseen sekä väkivallan kirjaamiseen ja jatkotoimenpiteisiin. Vanhusten kotipalvelussa ja palvelutaloissa on käytössä RAI -mittari, jonka avulla selvitetään mm. mahdollista lähisuhdeväkivaltaa ja vanhuksen kaltoinkohtelua. RAI -arviointi tehdään aina puolivuositain tai useammin, jos vanhuksen tilanne/vointi niin vaatii.

Idän poliisipiirissä on pilotoitu MARAK moniammatillista riskienarviointiryhmää, jossa on ollut edustus mm. perhe- ja sosiaalipalveluista, terveys- ja päihdepalveluista, rikosuhripäivystyksestä, pääkaupungin turvakodista, poliisista sekä Monika-naisista. Ryhmän tavoitteena on saattaa uhri oikeiden palveluiden piiriin ja kokemukset ryhmästä ovat olleet rohkaisevia.

Sosiaali- ja terveyspalveluista on saatavana tukipalveluja lähisuhdeväkivallan uhreille. Perheneuvolan alkuarviointikäytännön kehittämisen myötä kaikki asiakkaat pääsevät palveluun 2-4 viikon sisällä. Kiireellisissä tilanteissa asiakas pääsee perheneuvolapalveluun viikon sisällä. Perheneuvoloissa järjestetään hoidollisia ryhmiä perheväkivaltaa kokeneille äideille. Pari- ja perheterapian henkilöstöresurssia on lisätty hieman parisuhdeongelmiin tarjolla olevan avun vahvistamiseksi. Lastensuojelun avohuollon päivystykseen voi ottaa yhteyttä kaikkina arkipäivinä virka-aikaan ja virka-ajan ulkopuolella sosiaali- ja kriisipäivystys toimii ympärivuorokauden. Potilaita, jotka on raiskattu tai pahoinpidelty hoidetaan psykiatriaosaston akuuttityöryhmissä ja mielialahäiriökeskuksessa. Psykiatrinen hoito voi sisältää yksilö-, pari- tai perhekeskusteluja tai se voi olla ryhmämuotoista. Jokaisella psykiatrian poliklinikalla on akuuttityöryhmä, jonka vastaanotolle saa ajan nopeasti. Potilas tai hänen läheisensä voi ilman lähetettä ottaa yhteyttä psykiatrian poliklinikkaan hoidon saamiseksi akuuttityöryhmässä. Jos päihteet liittyvät väkivaltaan, hoitoa tarjoavat A-klinikat. Myös sosiaaliasemilta on saatavana sosiaalityön keskustelu- ja ohjausapua lähisuhdeväkivallan uhreille.

Vanhusten osalta lähisuhdeväkivallan käsittely tapahtuu sosiaali- ja lähityön alueyksiköissä yhteistyöverkoston kanssa. Suomen vanhusten turvakotiyhdistys Suvanto ry on tärkeä yhteistyökumppani, joka sekä tarjoaa konsultointiapua viranomaisille että asiakaskohtaista apua uhreille. Vammaisten lähisuhdeväkivallan uhrien osalta vammaisten

sosiaalityössä järjestetään vammaisuuden vuoksi tarvittavat tukitoimet, jotta asiakas pystyisi käyttämään yhteiskunnan tavanomaisia palveluja. Tarvittaessa vammaiselle henkilölle toteutetaan lyhytaikaishoitoa tai pysyviä asumispalveluja, ettei tilanne perheessä pääse kärjistymään väkivaltaiseksi.

Pääkaupungin turvakoti tarjoaa matalan kynnyksen tukea ja palveluja ympäri vuorokauden väkivaltaa tai väkivallan uhkaa kokeneille. Pääkaupungin turvakodin Jussi työ tarjoaa apua myös lähisuhteissaan väkivaltaa käyttäville miehille. Helsingissä toimii useita muitakin järjestöjä (mm. Naisten linja, Rikosuhripäivystys, SOS-kriisikeskus, SPR ja Monika-naiset), jotka tarjoavat matalan kynnyksen palveluja, tukea ja neuvontaa väkivaltaa kokeneille naisille.

Tärkeää on sosiaali- ja terveystoimen yhdistymisen mahdollistama, entistä tiiviimpi sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteistyö ja yhteisen osaamisen kehittäminen lähisuhdeväkivallan ehkäisemisessä, uhrien havaitsemisessa ja ongelmaan puuttumisessa niissä palveluissa, joissa kuntalaisia kohdataan päivittäin. Lisäksi yhdistyminen tukee aiempaa parempaa lähisuhdeväkivallan uhrien hoidon koordinoimista sekä laajapohjaista kehittämistä.

Terveysvaikutusten arviointi

Lähisuhdeväkivallan kohderyhmä on hyvin heterogeeninen ja usein jo asiakkaana sosiaali- ja/tai terveyspalveluissa. Sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistuksen mahdollistama parempi yhteistyö lähisuhdeväkivallan uhrien auttamisessa ja hoidossa tuottaa merkittäviä terveysvaikutuksia."

Käsittely

19.03.2013 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Lautakunta hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksesta poiketen jäsen Vuorjoen esittämän vastaehdotuksen, jonka mukaan lausunnon viimeisestä kappaleesta poistetaan sen ensimmäinen lause, joka kuuluu seuraavasti: "Sosiaali- ja terveyslautakunta ei näe tarpeellisenä erillisen matalan kynnyksen palvelukeskuksen perustamista."

26.02.2013 Pöydälle

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Taina Hussi, kehittämissuunnittelija, puhelin: 310 43839
taina.hussi(a)hel.fi

15.05.2013

Kj/51

Hallintokeskus Hallinto-osasto/Halke 28.1.2013

HEL 2012-016366 T 00 00 03

Kaupunginhallituksen 19.12.2011 (1149§) hyväksymässä Helsingin kaupungin turvallisuussuunnitelmassa vuosille 2011-2014 tarkastelukohteina on helsinkiläisten ja vierailijoiden päivittäinen turvallisuus yleisillä alueilla ja yritysten toimintaympäristön turvallisuus. Suunnitelmassa ei käsitellä erikseen tapaturmien tai lähisuhteissa tapahtuvan väkivallan ehkäisyä, sillä edellä mainittuja aihepiirejä käsittelevät 23. maaliskuuta 2011 asetetut poikkihallinnolliset työryhmät (Kaupunginjohtajan päätös 23.3.2011, 29 §).

Lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi työskentelevän työryhmän puheenjohtajana toimii sosiaaliviraston sosiaali- ja kriisipäivystyksen päällikkö. Työryhmän toimikausi on 2011-2014.

Valtioneuvosto teki 14.6.2012 periaatepäätöksen kolmannelta sisäisen turvallisuuden ohjelmasta, jossa yhtenä toimenpiteenä on lähisuhdeväkivallan riskinarviointimallin (MARAK) pilotoinnin jatkaminen ja toimintamallin kattava käyttöönotto koko maassa pilotoinnin tulosten perusteella.

Turvallisuus- ja valmiusyksikkö on vuoden 2012 lopulla pyytänyt osalta virastoja ja Helsingin poliisilaitokselta tietoa niiden toimialaan liittyvistä sisäisen turvallisuuden kolmanteen ohjelmaan kirjatuista toimenpiteistä. Vastausten avulla arvioidaan, miten sisäisen turvallisuuden ohjelmaan sisältyvät tavoitteet ja toimenpiteet toteutuvat Helsingissä tällä hetkellä ja miten ne voidaan jatkossa huomioida kaupungin toiminnassa ja paikallisessa turvallisuussuunnittelussa.

Terveyskeskukselta saadun tiedon mukaan MARAK on vakinaistettu terveyskeskuksessa normaaliksi toiminnaksi. Helsingin poliisilaitokselta saadussa vastauksessa todetaan, että MARAK-prosessi otetaan käyttöön koko kaupungin alueella ja toimintamalliin ohjautuvat kaikki Helsingin alueella tapahtuvat läheisväkivaltarikokset. Tässä vaiheessa MARAK-toiminnan aloittamisen aikataulu koko kaupungin alueella ei ole tiedossa. Aiemmin MARAK-prosessi oli käytössä ainoastaan Itä-Helsingissä Itäisen poliisipiirin alueella. Asialle on nimetty vastuukomisario ja –ylikonstaapeli, jotka vastaavat prosessin toiminnasta.

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö vs., puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi